

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/182
KARAR NO : 2021/200
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Özel hukuk tüzel ki ili ine sahip davalı OSB yönetim kurulunun davacı irket adına yapılan ta nınmaz tahsisinin iptaline ili kin i lemne kar ı açılan davanın, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : D.Makina Sanayi ve Ticaret Limited irketi
Vekilleri : Av.S. . Av. D.M.B. Av.E.H. Av. M.G.Ç.
Davalı : TOB Organize Sanayi Bölge Müdürlü ü
Vekilleri : Av. Hasan Fehmi EK C

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; zmir li, Menderes İçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan tapunun 237 ada, 7 sayılı parselinde kayıtlı ta nınmazın davacı irket adına yapılan tahsisinin kaldırılmasına ili kin 30/05/2019 tarihli ve 675 sayılı Yönetim Kurulu kararının iptali istemiyle TOB Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü'ne kar ı idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A V U R U S Ü R E C

A. dari Yargıda

2. zmir 5. dare Mahkemesi, 12/02/2020 tarih ve E.2020/177, K.2020/160 sayı ile davanın görev yönünden reddine karar vermi , karar istinaf edilmi tır.

3. zmir Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesi, 22/09/2020 tarih ve E.2020/1119, K.2020/1061 sayı ile *Organize Sanayi Bölgesi Uygulama Yönetmeli inin 60 ve 62.maddeleri uyarınca uyu mazlı in görüm ve çözüümü idari yargının görevinde bulundu undan* istinaf ba vurusunu kabul ederek zmir 5. dare Mahkemesinin kararını kaldırmı tır.

4. Davalı vekili savunma dilekçesinde; davanın adli yargıda görülmesi gerekti i görü üyle yargı yolu itirazında bulunmu tur.

5. **zmir 5. dare Mahkemesi, 08/12/2020 tarih ve E.2020/1288 sayı ile** davalı vekilinin itirazını reddetmi tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

“...4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 3. maddesinde; Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB); sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla; sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dahilinde gerekli idari sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, e itim ve sa lık alanları, teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve anılan Kanun hükümlerine göre i letilen mal ve hizmet üretim bölgelerini ifade edece i; 5. maddesinde, OSB'nin kamu yararı gerekçesiyle adına

kamula tırma yaptırılabilen bir özel hukuk tüzeli ki ili i oldu u; 8. maddesinde, yönetim kurulunun; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevli oldu u hükme ba lanmıştır.

dare i leviyle ilgili ve tek taraflı irade beyanına dayalı olarak hukuki sonuç do uran tasarruflar olarak tanımlanan idari i lemler, kural olarak idare makamlarınca tesis edilmektedir. Ancak idare i leviyle ilgili kamu yetki ve usullerini kullanmakla yetkili oldu u bir kanunla istisnai olarak kabul edilen özel hukuk tüzeli ki ilerinin, tek taraflı irade beyanlarıyla hukuki sonuç do uran, do rudan uygulanabilir nitelikli i lemlerinin de idari i lem niteli i ta ıdı nın kabulü gerekir. Zira bir i lemin idari i lem olup olmadığı konusunda asıl ayırt edici unsur, i lemin idare i leviyle ilgili bir alanda, kamusal yetki ve usuller kullanılarak yapılması, ba ka bir deyi le idare hukukunun ilke ve kurallarına tabi olmasıdır.

Dava dosyasının incelenmesinden; zmir li, Menderes İlçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan tapunun 237 ada, 7 sayılı parselinde kayıtlı ta ınmazın davacı ırket adına yapılan tahsisinin Organize Sanayi Bölgesi Uygulama Yönetmeli i'nin 60. ve 62. maddeleri uyarınca iptaline dair 30.05.2019 tarih ve 675 sayılı Yönetim Kurulu kararının davacı ırkete bildirimine dair Kar ıyaka 5.Noterli i'nin 11.10.2019 tarih ve 36693 sayılı belgesinin ardından, bu karardan dönülmesine ili kin davacı itirazının Kar ıyaka 5.Noterli i'nin 26.11.2019 tarih ve 38774 sayılı ihtarnamesi ile davalıya bildirildi i, Kar ıyaka 5.Noterli i'nin 40003 sayılı belgesiyle bu itirazın reddedildi inin davalıya bildirilmesi üzerine bakılan davanın açıldı ı görülmektedir.

Olayda; dava konusu i lem, Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeli inde yer alan hükümler mucibince tesis edildi inden, idare hukuku ilke ve kurallarına göre tek taraflı irade beyanıyla sonuç do urdu u görülmektedir.

Bu durumda, zmir li, Menderes İlçesi, Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan tapunun 237 ada, 7 sayılı parselinde kayıtlı ta ınmazın davacı ırket adına yapılan tahsisinin Organize Sanayi Bölgesi Uygulama Yönetmeli i'nin 60. ve 62. maddeleri uyarınca iptaline ili kin uyu mazlı ın görüm ve çözümünde idari yargının görevli oldu u sonucuna varılmıştır"

6. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı'na gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına İli kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

7. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı, özel hukuk hükümlerine göre davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ili kin talebin gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"(...)4562 sayılı Kanununun 3/h maddesine göre organize sanayi bölgeleri (OSB) "... Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgelerini," ifade etmektedir. Kanununun 4/14. maddesinin "'Yürürlü e giren imar plânına göre arazi

kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır. ” hükmü; 5/1. maddesinin “OSB, müte ebbis heyetin veya genel kurulun verece i karar üzerine yönetim kurulunun ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. ” hükmü ve 8. maddesinde geçen “Yönetim kurulu, müte ebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçece i be asıl, be yedek üyeden olu ur. Genel kurula geçen ve müte ebbis heyetin sona erdi i OSB ’lerde, yönetim kurulu yönetmelikle belirlenecek kriterlere göre en fazla on bir asıl ve on bir yedek üyeden olu ur. Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir. / Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir ba kan ve bir ba kanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt ço unluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmi sayılırlar. Kararlar salt ço unlukla verilir. Oyların e itli i halinde ba kanın oyuna itibar edilir. / Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB’nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir.” ekindeki hükümler kar ısında, OSB yönetimlerinin özel hukuk tüzel ki ili i oldu u tartı masızdır.

Yine anılan Kanunun 25/5. maddesine göre de OSB’lerde tutulacak defterler ve genel kurul toplantılarında görevlendirilecek Bakanlık temsilcisi konularında OSB mevzuatında hüküm bulunmayan hâllerde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun anonim irketlere ili kin hükümlerinin uygulanaca ı hükmü bulunmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda, TOB OSB Müdürlü ünün, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında kuruldu u anla ılmı tır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, TOB OSB içinde faaliyet gösteren davacı irketin adına tahsisli ta ınmazın tahsis i leminin iptaline ili kin 30/05/2019 tarihli ve 675 sayılı Yönetim Kurulu kararının iptaline dair davanın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekti i dü ünülmektedir”

8. Benzer dosyalardaki aksi yöndeki görü ü bilindi inden, ayrıca Danı tay Ba savcısının görü ü alınmamı tır.

III. LG L HUKUK

9. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun, 4. maddesinin altıncı fıkrası öyledir:

“Yürürlü e giren (...) imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, yeri açma ve çalı ma ruhsatın verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.”

10. Aynı Kanun'un 5. maddesinde ise “OSB, müte ebbis heyetin ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yapabilen veya yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülü ü OSB tüzel ki ili ine aittir” hükmü yer almakta olup, 12/04/2000 tarihli 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu’nun, 04/07/2012 tarihli 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanun’un 20. maddesiyle de i tirilen 5.maddesinin Anayasa’ya aykırılı ı iddiasıyla Danı tay Altıncı Dairesi tarafından yapılan itiraz ba vurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi 31/10/2013 tarih ve E.2013/49, K.2013/125

sayılı kararı ile özetle; 04/07/2012 tarihli 6353 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle de i tirilen 5.maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... yapabilen veya ... " sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı oldu una ve iptaline karar vermi tir.

11. Aynı Kanun'un 8. maddesi ise u ekildedir:

"Yönetim kurulu, müte ebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçece i be asıl, be yedek üyeden olu ur. Yönetim kurulu üyeleri iki yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir ba kan ve bir ba kanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt ço unluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmi sayılırlar. Kararlar salt ço unlukla verilir. Oyların e itli i halinde ba kanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüpdü ünüldü:

14. Dava, Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan ta ınmazın davacı irket adına yapılan tahsisinin kaldırılmasına ili kin TOB Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararının iptali istemiyle açılmış tır.

15. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Uyu mazlık Mahkemesinin benzer konularda istikrar kazanmı kararlarının birlikte de erlendirilmesinden, TOB Organize Sanayi Bölgesinin özel hukuk tüzel ki ili ne sahip oldu u ve özel hukuk tüzel ki ilerince tesis edilen i lemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılaca ının açık oldu u gözetildi inde, davalı OSB tarafından tesis edilen i lemin yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerekir.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulunduruldu unda, Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının ba vurusunun kabulü ile zmir 5. dare Mahkemesince verilen 08/12/2020 tarihli ve E.2020/1288 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekti i sonucuna varılmış tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının BA VURUSUNUN KABULÜ ile zmir 5. dare Mahkemesince verilen 08/12/2020 tarihli ve E.2020/1288 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde Üyeler Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

Görevsel bakımdan bir girişim ve etkinliğin kamu hizmeti sayılması veya sayılmaması, de i ik ko ullar dikkate alınarak kanun koyucunun görüşleri do rultusundaki belirlemelerine göre ekilenen de i ken ve göreceli bir konudur. Kamu hizmetinin yönetsel ö esi, genelde kamusal yönetim biçimi ise de, darenin özel hukuk hükümlerine göre yürüttü ü kimi etkinliklerin de bu nitelikte oldu u görülmektedir. Fakat bir hizmetin amacı kamu yararı ise kamu hukuku esaslarına ba lı kalaca ı açıktır. Bu nedenle idarenin, toplumun yararına olarak genel ve ortak ihtiyaçlarını kar ılamak için giri ti i etkinlikler hangi yol ve usulle yapılırsa yapılsın kamu hizmeti sayılaca ından "kamu hizmeti" kavramının en önemli ö esi yönetim biçimi de il, hizmetin amacı ve bunun sorumlulu unu üstlenen organın niteli idir. Böyle olunca, kamu hizmetleri, Devletin ve di er kamu tüzelki ilerinin toplumun genel olarak ihtiyaçlarını kar ılamak amacıyla yürüttü ü veya buyru u ve sorumlulu u altında ba kalarına yaptırdı ı etkinlikler olarak tanımlanabilir.

darf i lemler, çe itli hukukî etkiler do urmak amacıyla yapılan tek yanlı ve icraî irade açıklamaları olarak tanımlandı ında, "iradenin açıklanması" yönünden, bu iradenin sahibi durumunda olan "idarî makam" kavramı önem kazanmaktadır. Bu noktada, yalnızca i lemi yapan merciye göre belirlenen organik ölçüt tek ba ına yeterli olmamaktadır. Yani idarenin her i lemi darf i lem olmadı ı gibi, bütün idarî i lemlerin kamu tüzel ki ileri tarafından tesis edilmesi de söz konusu de ildir. Bu açıdan, darf karar alma yetkisi ve gücüyle donatılmı olmalarına kar ılık, gerek statüleri ve gerekse te kilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel ki isi olup da, kamu hizmeti gören kurulu lar, bu hizmetleri yerine getirirlerken kamu makamı gibi hareket etmekte ve i lemleri de idare hukuku kurallarına tabi olmaktadır.

Kamu yararı içermesi ve özel faaliyet olarak gere i gibi sunulmasının mümkün olmaması nedeniyle, yasama organı tarafından özel faaliyetler için söz konusu olmayacak bir ayrıcalıklar ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen faaliyetler, kamu hizmeti olarak kabul edilmektedir. Kamu hizmeti yerine getirilirken sahip olunan ayrıcalıklara dayanılarak, tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen, hukuk düzeninde de i klik yapan, ba ka bir deyi le, ki ilerinin hukukî durumlarında de i klik meydana getiren etkili ve yürütülmesi zorunlu i lemler iptal davasına konu edilebilece i gibi, bu i lemler nedeniyle u ranılan zararların tazmini için tam yargı davası açılması da mümkündür.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 3. maddesinin (h) bendinde, organize sanayi bölgeleri (OSB), sanayinin uygun görülen alanlarda yapılmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak tanımlanmı ; 4. maddesinde, "OSB. yer seçimine ili kin yönetmeli e göre uygun görülen yerlerde Bakanlı ın onayı ile kurulur. OSB lere ait yer seçimi, Bakanlı ın koordinatörlü ünde ilgili kurum ve kurulu ların temsilcilerinin katılımıyla olu an yer seçimi komisyonunun yerinde yaptı ı inceleme sonucunda, varsa üst ölçekli plan "kararları dikkate alınarak yapılır. Komisyonda kararlar oybirli i ile alınır. Oybirli i sa lanamaması durumunda yer seçimi ile ilgili nihai karar, yönetmelikte belirlenen esaslar

do rultusunda Bakanlıkça verilir. Mevzuat gere ince korunması gereken ve sanayi tesislerinin kurulmasına izin verilmeyen alanlar OSB yeri olarak incelemeye alınmaz. OSB alanı içinde Hazine veya kamu kurum ve kurulu larına ait arazilerin bulunması hâlinde; bu araziler, talep edilmesi ve ba kaca bir sakıncası bulunmaması durumunda, 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve stihdamın Te viki ile Bazı Kanunlarda De i iklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki illerde bedelsiz devredilir. Di er illerde ise 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesinde yer alan harca esas de erleri üzerinden pe in veya taksitle ödenmek üzere OSB lere satılır. Buna ili kin usûl ve esaslar Bakanlık ile Maliye Bakanlı nca mü tereken belirlenir. Toplu Konut idaresi Ba kanlı ı mülkiyetinde bulunan stok araziler ise ilgili mevzuatına göre OSB tüzel ki ili ine tapuda devredilirken 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve De erlendirilmesi Hakkında Kanun'un 11. maddesinde belirtilen erh tapuya i lenmez. Seçilen alanda özel mülkiyette olan araziler bulunması hâlinde bu araziler rızaen satın alma veya kamula tırma yoluyla iktisap edilir. Bu nitelikte ta nımlar hakkında 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu hükümleri uygulanır. Yer seçiminin kesinle mesinden sonra OSB sınırları dı nda kalan alanların planlanması Çevre ve ehircilik Bakanlı ı ve/veya ilgili belediye tarafından en geç bir yıl içinde yapılır. Bununla ilgili usûl ve esaslar Bakanlık ve Çevre ve ehircilik Bakanlı nca mü tereken belirlenir. OSB alanı dı ndaki içme ve kullanma suyu, karayolu, demiryolu, elektrik ve do algaz ba lantıları ile ilgili i ve i lemler Bakanlı ın koordinasyonunda ilgili kurum ve kurulu larca yerine getirilir. Yer seçimi kesinle tirilen alandaki büyük ehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birli i ile Odalar ve Borsalar Kanunu'na göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon ba kanlı ı temsilcileri ile alanın hiçbir belediye sınırı içinde olmaması hâlinde il belediyesi, ilçe belediyeleri ile bu ilçelerdeki odalar valilik uygun görü üne istinaden OSB kurulu unda yer alabilir. OSB kurulu una katılan kurum ve kurulu ların temsilcileri ve vali tarafından imzalanmı kurulu protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel ki ilik kazanır. OSB kurulu unda, altıncı fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde belirlenen odanın yer alması zorunludur. htisas OSB'lerde konuyla ilgili, mesleki kurulu lar ve te ekküllerin temsilcileri, talepleri hâlinde müte ebbis heyete dâhil edilirler. Tüzel ki ilik kazanan OSB'lerden, kurulu tarihinden itibaren altı ay içerisinde kamula tırma i lemlerine ba layıp, iki yıl içerisinde uzla ılamayan tüm parseller için tespit ve tescil davası açmayan veya tüm parseller çin açılan davalar neticesinde 2942 sayılı Kanun'un 10. maddesinde belirtilen süreler içerisinde bedeli ödenmeyen OSB lerin tüzel ki ilikleri, tasfiye süreci ba latılarak Bakanlık tarafından resen terkin edilebilir. OSB alanında Sa lık Bakanlı nca öngörülen sa lık koruma bandı bırakılır. Ortak kullanım alanları, OSB büyüklü ünün %8'inden az; hizmet ve destek alanları ise OSB büyüklü ünün %10'undan fazla olamaz. OSB sınırları içerisinde yapılacak imar ve parselasyon planları ve de i iklikleri, OSB tarafından yönetmeli e uygun olarak hazırlanır ve Bakanlıkça onaylanır. Onaylı imar planları valilikçe tespit edilen ilan yerlerinde, Bakanlı ın internet sayfasında bir hafta süre ile ilan edilir. Askı süresinin sonunda Bakanlıkça yürürlü e konulur ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. Bir haftalık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. tirazlar Bakanlı a veya valili e yapılır. Bakanlık itirazları ve planları on be gün içerisinde inceleyerek kesin karara ba lar. Katılımcı tarafından OSB'ye ba vuruldu u hâlde ba vuru tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir karara ba lanmayan imar ve parselasyon planı ve de i iklikleri katılımcının müracaatı hâlinde Bakanlıkça de erlendirmeye alınır. Bakanlık de erlendirme a masında OSB'nin ba vuru hakkındaki görü ünü ister. OSB ba vuru hakkındaki görü ünü on be gün içinde Bakanlı a bildirmek zorundadır. Ba vuruya konu imar ve parselasyon planı ile de i iklikleri Bakanlık tarafından uygun bulunması hâlinde onaylanabilir. Yürürlü e giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin

projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, i yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."; 5. maddesinde "OSB, müte ebbis heyetin ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. OSB adına kamula tırma yapacak idare, 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu uyarınca olu turaca ı kıymet takdir ve uzla ma komisyonlarında OSB'den en az bir üyenin görevlendirilmesini ister. Tanınacak süre zarfında görevlendirme yapılmaması hâlinde, ilgili idare, komisyon üyelerinin tamamını kendi bünyesinden seçer. Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülü ü OSB tüzel ki ili ine aittir."; 20. maddesinde, " OSB'lerin ihtiyacı olan elektrik, su, kanalizasyon, do algaz, arıtma tesisi, yol, haberle me, spor tesisleri gibi altyapı ve genel hizmet tesislerini kurma ve i letme, kamu ve özel kurulu lardan satın alarak da itım ve satı nı yapma hakkı sadece OSB'nin yetki ve sorumlulu undadır. OSB'ler, Bakanlıktan izin almak kaydıyla ayrı irket kurma artı aranmaksızın OSB alanı çerisinde öncelikle kendi ihtiyacı olmak üzere eletrik üretim tesisleri kurma ve i letme hakkına sahiptir. OSB'deki katılımcıların elektrik üretim tesisleri kurması ve i letmesi OSB iznine tabidir. Atıkların ortak arıtma tesisinin kabul edebilece i standartlara dü ürülmesi amacıyla münferiden ön arıtma tesisi yapılması gerekir. OSB'de yer alan kurulu lar, altyapı ihtiyaçlarını OSB'nin tesislerinden kar ılamak zorundadır. OSB'nin izni olmaksızın altyapı ihtiyaçları ba ka bir yerden kar ılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Bu kurulu lar kendilerine tahsis edilen altyapı kullanma hakkını ba ka kurulu lara devir ve temlik edemez ve ba kalarının istifadesine tahsis edemez."; 21. maddesinde, "OSB tüzel ki ili i, bu Kanun'un uygulanması ile ilgili i lemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. OSB katılımcılarının enerji giderlerine dair düzenlemeler, serbest piyasa ko ulları ile olu mu fiyatlara müdahale edilmeksizin, Cumhurba kanı tarafından yapılır. Atık su arıtma tesisi i leten bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz."; 22. maddesinde de, "OSB ve OSBÜK organ üyeleri ile personeli, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bunlar, para ve para hükmündeki evrak ve senetler ile bilanço, tutanak, rapor, defter ve belgeler üzerinde i ledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar. Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen OSB organ üyelerinden kamu görevlisi olmayanlar ile OSBÜK organ üyeleri, be bin Türk lirası idari para cezasıyla, kamu görevlisi olanlar ilgili mevzuat hükümlerine göre cezalandırılır. Bu madde kapsamındaki idari para cezaları Bakanlıkça verilir." hükümlerine yer verilmi tir.

Yukarıda aktarılan yasal düzenlemeden de anla ılaca ı üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlı mın onayı ile ve anılan Bakanlıkça belirlenen yerde kurulan organize sanayi bölgelerine; sanayile menin sa lıklı düzenli ve çevreyle uyumlu geli imini sa lamak amacıyla kamu yararı çerçevesinde özel bir takım görevler verilmi ve bu görevlerini yerine getirilebilmeleri için de kamusal yetkiler tanınmı tir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nda özel hukuk tüzel ki isi oldukları belirtilen organize sanayi bölgelerinin kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatıldıkları, bu yetki ve ayrıcalık dahilinde kamu hukuku alanında görülmesi gereken tek yanlı, kesin, do rudan uygulanabilir i lemler de tesis ettikleri açıktır.

Kurumun görevleri arasında özel hukuk alanına giren birtakım u ra ıları bulunmakta ise de, bu u ra ılar üstlenilen kamu hizmetini yerine getirmek amacına yönelik oldu undan, yalnızca anılan u ra ılara veya bu u ra ılarında özel hukuk hükümlerine ba lılı ına bakılarak, kurumun kamu hizmeti görmedi i veya kamu kurumu olmadı ı söylenemez. Kurumun tüzel ki ili inin olması ve özel hukuk hükümlerine ba lı bulunması, üstlendi i

kamu hizmetinin, etkin, kolay ve çabuk bir biçimde yürütmeye olanak sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan, 4562 sayılı Kanun'da yer alan özel hukuk hükümlerine bağlı olma keyfiyeti kurumun üçüncü kişilerle girişe ilişkin hukuki işlemlere özel hukuk hükümlerinin uygulanacağını belirtmekten öte bir anlam taşımamaktadır.

Öte yandan, kurum genel kurulunun oluşması, toplantıları ve görevleri, genel kurulda alınan kararların niteliği göz önüne alınca, gerek genel kurul toplantıları, gerek bu kurulda alınan kararların, kamu hizmeti gören kurumun iç bünyesi ile ilgili ve özellikle organik yapısına ilişkin ve hizmetin zorunlu kıldığı uluslararası amaçına paralel ve bunun yerine getirilmesine yönelik tasarruflar olduğundan bu tasarrufların idari nitelikte olduğu ve bunların idari yargı denetimine tabi olması gerektiği de açıktır.

İdari işlemlerin, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek bunların iptali istemiyle açılan ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organları tarafından denetlenerek idarenin hukuka uygunluğunu sağlamaktır.

Dava konusu olayda da, davacı şirketin tazminat talebine konu TOB Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı işleminin kamu hukuku kuralları uygulanarak ve kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu sonucuna varıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümü görevi idari yargı yerine ait bulunduğu görüşü ile çoğunluk kararına katılmıyoruz. 05/04/2021

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN